

l'esquadra», c. 1810 (romanzo del Becaina) ib. (127.7). Però també es feien aplicar aquest nom els soldats del malvat Boquica, lladre afrancesat de Besalú, quan preparava la infame intervenció dels «Cent-mil fills de etcètera», executat el 1815 (Reig i Vilardell, *Monografies Munic. de Cat.* II, 294). Comunament, però, designaren una força respectada i disciplinada: «Ja vénen: al Serrat de la Creu, les promeses i les esposes els han llevat un arc de mata, de lloer i de roses; totes hi tenien un llaç, i quan passava el seu parrot, l'arrencaven amb una branca de lloer, i l'hi donaven; el Mariscal no ve amb ells ---», Coromines (*L'Amor Traïdor*, VI, 103).

No consta que s'hagi estudiat seriosament l'origen del nom. Que vingui del nom d'un d'ells, i fins que aquest prengué el d'un *Pierrot* (=Peret) francès, no és inversemblant; i encara ho és menys que surti d'un nom d'animal com l'aranès i gascó *perrot* 'galldindi' i la seva família, o oc. *parrot*/però 'anyell' (ib., 501a 10ss.), tots dos de creació expressiva o onomatopeica (per als quals veg. DCEC/DECH IV, 413b9ss.).

PARRUPAR, onomatopeia de la veu dels ocells columbins. □ 1.ª doc.: Verdaguier; *curruquejar*, 1764, CRos.

«Los dos s'asseuen, en l'encís que 'ls lliga: / ella a mirar lo cel, Gentil sa cara; / olor de romaní dels boscos puja / --- / dintre l'estany, cantúries de sirena / y murmuri de nimfes en la platja, / *parrupar* dels tudons en la boscuria, / la gelera dringar en la muntanya / ---», *Canigó* II, 304; però també *parrupejar*, que és el més usual: «--- / des de la penya d'Elies / a les mans del bon Jesús / dos colomins s'acullien; / *parrupejau*, colomins, / *parrupejau* d'alegria, / qu' al venedor de la mort / dolç és donar-li la vida», *Flors de Maria* (O. C. Pop. xx, 39). No recollits pels diccs. fins al DAG. i Vogel, però també l'usa Bosch de la Trinxeria («lo plany anyoradís de la tórtola y lo *parropar* dels tudons», 1887). Ningú com Mn. Cinto, ho sabia tan bé, i per al «plor enyoradís» d'aquesta (*Canigó* I, 15c) ell usa: «anava de porta en porta, / Ave Maria dihent / --- / d'Ave Maria los mots / eren pregunta y resposta, / que sempre tenia al bec / com son *rucueig* la tórtora; / lo tenien per beneyt / ---» (*Flors de Maria*, 122); també coneixia el *racuar* i *racuejar*: «lo poble diu que --- lo colom *racua*, *racueja*, *parrupeja*» (*Folkl.*, O. C. Pop. xxv, 28). *Rocó* 'crit del colom' ross., *AtcM*, que dona encara variants *porrup(e)jar* i un incert *porrupar*.

Altres de semblants, però no iguals, en altres paratges de la llengua: «*curruquejar*: arrullar: los arrullos u cantos, como especie de galantear el palomo a la paloma», CRos (1764, 273), del qual ho copien Lamarca i Sanelo, però aquest també trobava «*corroquejar el gall a la gallina o jer-li de la aleta*: gallear, tomar el gallo a la gallina» (acc. que no assegurava i que Gulsóy, en la seva ed., compara amb uns versos de *Tabalet y Donsaina*: «li porta la filla al nòvio, / que li sol fer *corrococos* / y li fa olvidar la pena»). A Castalla diuen *currucutejar* per *parrupar* (EntValor, c. 1950, i

cf. *AlcM*). Sobre ribag. *grugolar*, *grugol*, ja s'ha fet un article. A Mallorca *marruquejar* (DAG.) i també *marrucar*, *marruc*, *marruqueig* (*AlcM*), en el qual s'ha barrejat la noció del ronroneig del gat o *marruixa*.

És bo de comparar-hi les denominacions en altres idiomes, i en particular la molt semblant a la nostra que usa el lit. *parpūju*, *parpūti* 'ronronejar, el gat' («knurren, spinnen», Völkel), fr. *roucouler*, cast. *arrullar*, gall.-port. (ar)rolar, rular,¹ al. *knurren* i les altres romàniques que aplego en l'article ARRULLAR del DCEC/DECH, així com el ll. *parra* nom d'un ocell que hom recorda per la seva veu augural (el duc o bé el pigot).

DERIV.: *Parrup*; *parrupador*; *parrupeig*; *parrupejaire*.

¹ D'aquesta base es deriva *rulleta* 'tòrtora' Alins de Llitera, 1965.

Parrús, *parrussa*, *parrusquer*, V. *parra* *Parrussar*, V. *parrac* *Parsimònia*, *parsimoniós*, V. *parcir* *Parsoner*, V. *part* *Part* m., V. *parir*

PART, f., del ll. PARS, PARTIS, id. □ 1.ª doc.: *Homilies*.

«De la una *part* conoxem e de l'altra prophetams: zo és que conoxem aquest segle, que és nient, emperò proffitam lo regisme de Déu», 2v6; «creet bé B. de *part* de nós en totes coses que él vos dirà, si a vós plau», doc. de SdUrg., anys 1230-50 (PPujol, *DocVg. Urg.*, 13.11). «Caçadors --- de res que prenguen --- no 'n són tenguts de *part* a donar», *CostTort.* IX, xvi, 8; «--- Tirant llança la sua llança; e demanà que li-n donassen una més grossa, e ab aquella encontrà-l tant fort que --- passà-l de l'altra *part*, que la llança no-s rompé ---», JoMartorell (Ag. I, 210).

Ja en els orígens literaris comencem a trobar bastantes de les locucions compostes que han restat després. «Dixem-los que D. Exemén d'Orrea nos havia enviat messatge de *part* d'ells, a Terol, que venguéssem, que els nos redrie lo castell de Peníscola, e que no-l rendrien si a Nós no», Jaume I (*Cròn.* I, Ag., 231.3, § 184); però Llull hi observava la regla que amb nom personal no calia *de*, i el nom funcionava com un genitiu: «*de part* madona la abadessa e *de* tot lo covent», «saluda-t lo teu servidor, de *part* los àngels, e-ls patriarques e-ls profetes».

Una altra d'important: *a part*, com, p. ex., en *deixar a part*: «Lexant *a part* l'estil dels trobadors, / qui, per escalf, trespassen veritat, / e sostraent mon voler afectat / perquè no-m torb, / diré -l que trob en vós», Ausiàs XXIII, 1.1. Amb paper semblant, la llengua moderna tendeix, almenys parcialment, a reemplaçar-lo per *banda*: en el Princ. es diu avui més aviat *deixar de banda*, en el P. Val., *fer una cosa a banda*, i àdhuc hi ha tendència a usar-lo en construccions quasi adjectivals o prepositives: *arròs a banda* (requisit suculent), *a banda de*, *a banda açò...* 'ultra...'

Des d'antic aparegué també l'ús de *part* com una veritable preposició (en què s'abolí l'acompanyament de *a* o *de*). Assumeix, doncs, oficis equivalents dels